

Aan de gemeenteraad

Onderwerp	Asielopgave Spreidingswet
Uw kenmerk	
Ons kenmerk	2026-064538
Dienst	Sociaal Domein
Sector	Beleid en Strategie
Contact	14 058,
Bijlagen	
Datum	24 maart 2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 27 februari jl. heeft de minister van Asiel en Migratie bekend gemaakt dat er over 2027 en 2028 landelijk 88.000 asielopvang plekken nodig zijn. Deze opgave is verdeeld over de provincies en gemeenten. Zij hebben de wettelijke taak om dit landelijke aantal aan opvangplaatsen te realiseren. Dat heeft ook gevolgen voor de gemeente Leeuwarden. In deze brief lichten we dat toe.

Wettelijke taak

De ‘Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen’ (hierna: Spreidingswet) is in 2024 ingevoerd. De bedoeling van deze wet is dat de opvang van asielzoekers stabiel, wendbaar en eerlijk wordt georganiseerd, waarbij de opvang evenredig wordt verdeeld in Nederland. De wet regelt niets op het gebied van de in- of uitstroom van migranten, maar gaat enkel over de verdeling van opvangplaatsen. Dat gebeurt aan de hand van een tweejaarlijkse cyclus met vier fasen:

1. **Capaciteitsraming:** in deze fase maakt de minister voor 1 februari (deze keer bij uitzondering op 27 februari) van het kalenderjaar bekend hoeveel opvangplaatsen er de komende twee jaar nodig zijn. Deze wordt verdeeld over de provincies met een indicatieve verdeling per gemeente. Die verdeling vindt plaats op basis van:
 - Inwoneraantal;
 - Socioeconomische status - Welvaart, Opleiding en Arbeidsscore (SES-WOA score).

De gedachte achter deze verdeelsleutel is dat iedere gemeente op basis van inwoneraantal evenredig bijdraagt en dat relatief ‘armere’ gemeenten (met een lage SES-WOA score) worden ontlast.

2. **Overleg:** in deze fase is het aan de gemeenten, de provincie en het COA om samen te werken en een plan te maken over hoe zij de provinciale

opgave gaan behalen. De verdeling per gemeente is daarbij indicatief. Gemeenten kunnen bijvoorbeeld afspraken maken over uitruil, waarbij de ene gemeente meer doet op het gebied van opvang en de andere gemeente meer doet voor de huisvesting van statushouders. Plannen hiervoor worden besproken aan de bestuurlijke, Provinciale Regietafel (PRT), die wordt voorgezeten door de Commissaris van de Koning (CdK). Voor 1 november 2026 moet de CdK verslag doen van deze plannen aan de minister. Omdat de raming dit jaar later bekend is geworden, is dat opgeschoven naar 1 december 2026.

3. Verdeling: tussen 1 november (nu 1 december) en 31 december beoordeelt de minister of de plannen uit de PRT voldoen aan de opgave. Als dat niet zo is, kan de minister gemeenten aanwijzen om extra plekken te realiseren. Op basis van de plannen neemt de minister een verdeelbesluit. Dit besluit bevat de definitieve aantallen waar gemeenten aan moeten voldoen.
4. Uitvoering: na het verdeelbesluit hebben gemeenten in principe zes maanden om de benodigde locaties ter beschikking te stellen aan het COA. Er kan van de termijn worden afgeweken als de minister dat heeft besloten in het verdeelbesluit. Als gemeenten niet leveren, kan de minister in het uiterste geval zelf de plekken regelen.

Ook regelt de wet dat gemeenten een financiële bonus kunnen krijgen als zij meer duurzame opvangplaatsen (5 jaar of langer) leveren dan hun indicatieve opgave. En wanneer zij bijzondere opvangplaatsen realiseren, bijvoorbeeld voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). Tot slot kunnen gemeenten ervoor kiezen om zelf opvangplekken te organiseren, buiten het COA om.

Rol college en raad

Bij de uitvoering van deze wet draagt het college van B&W de zorg om tijdig de in het verdeelbesluit genoemde opvangvoorzieningen te realiseren en om die tijdig ter beschikking te stellen aan het COA (art. 6 en 7 van de Spreidingswet). Datzelfde geldt voor de eventuele noodzakelijke gemeentelijke vergunningen. De raad draagt zorg voor het aanpassen van het bestemmingsplan of de beheersverordening, indien dat nodig is (art. 7 lid 2 van de Spreidingswet).

Opgave Fryslân en gemeente Leeuwarden

Op basis van de nieuwe raming is de provincie Fryslân aangewezen om 3.094 plekken te realiseren over 2027 en 2028. Waarbij de focus ligt op plekken die langdurig beschikbaar zijn. Op dit moment zijn er in Fryslân meer plekken (ca. 3.337), maar ongeveer een vierde daarvan is noodopvang. De minister gaat er al van uit dat deze locaties eindigen en heeft Fryslân daarom aangewezen om zo'n 725 extra plekken te realiseren.¹

Dat kan ook gevolgen hebben voor de gemeente Leeuwarden. Van de 3.094 plekken hebben we de opgave gekregen om 521 plekken te realiseren, waarvan idealiter 33 geschikt zijn voor de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). Daar voldoen we nu niet aan.

¹ [Staatscourant 2026, 8582 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen](#)

Op dit moment hebben we ongeveer 424 plekken bij twee noodopvanglocaties (Campanile en Heliconstate). Hiervoor moeten alternatieven komen. Daarvoor wordt gewerkt aan de komst van de Regionale opvanglocatie (ROL). U ontvangt binnenkort van ons een informerende brief over de voortgang in dat dossier. Er zijn nu geen amv-asielopvang plekken in de gemeente Leeuwarden; de alleenstaande minderjarige vreemdelingen die in onze gemeente wonen, hebben allemaal een verblijfstitel.

Hoe verder?

Om niet afhankelijk te zijn van andere gemeenten of verrast te worden door locaties die afschalen of sluiten, gaan we het komende halfjaar alvast aan de slag met de indicatieve opgave. Dit betekent dat we een plan moeten maken voor in elk geval nog 71 plekken extra vanaf 2027, naast de realisatie van de Regionale opvanglocatie (ROL). Dit verkennen we samen met het COA. In het belang van toekomstbestendigheid en een volwaardige voorziening richten we deze verkenning op een kleinschalige locatie van maximaal 100 plekken. Daarmee kan tegemoet worden gekomen aan de wens van de raad dat het COA ook bij kleinschaligheid de ondersteunende faciliteiten voor meedoen, taallessen en integratie volwaardig inricht.

Daarbij kijken we naar opties binnen de kaders, zoals die ook met de raad zijn gecommuniceerd bij de vorige raming van de Spreidingswet in 2024:

- Ons vertrekpunt voor de zoektocht naar een locatie is het programma van eisen van het COA, behorend bij een volwaardige kleinschalige voorziening;
- We zetten in op duurzame plekken (5 jaar of langer);
- We gaan niet omwille van een financiële bonus extra plekken organiseren;
- We houden rekening met oplossingen die we uitwisselbaar in kunnen zetten voor verschillende doelgroepen (bijvoorbeeld statushouders);
- De verkenning doen we gemeentebreed (stad en dorpen);
- De kosten voor de opvang komen, net als anders, voor rekening van het COA. We gaan zelf geen opvang buiten het COA om organiseren;
- We werken samen met het COA en andere maatschappelijke organisaties om de tijd die mensen besteden op de opvang ook effectief te benutten voor integratie, conform de motie 'Iedereen doet mee' voor de ROL;
- We zullen uw raad over de ontwikkelingen blijven informeren.

Vervolg

De Commissaris van de Koning moet voor uiterlijk 1 december 2026 verslag doen aan de minister over hoe de Friese gemeenten uitvoering gaan geven aan de Spreidingswet. Dat betekent dat wij voor die tijd aan de PRT moeten laten zien hoe wij als gemeente Leeuwarden ons aandeel in de asielopvang gaan leveren. Daarvoor kijken we de komende periode naar opties volgens de hierboven geschetste lijnen.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*